

place for a better supply of wages and labor, often more accessible than in the rural territories at the turn of the twenty-first century, it has been providing the best offer in services and leisure. Large-scale master plans in a developed urban system have become more flexible and fragmented. The development of certain parts of modern urban fabric today may have a rather self-sufficient character and form on the basis of situational factors, which are hereinafter referred to as impulse ones.

In particular, this is noticeable in the urban structures that formed in geographical conditions, which contributed to the spontaneous formation of multi-territorial impulses. Thus, in these cases, we can speak of the independence of such an urban system from the modernist methodology of polycentrism. An important factor is the high 'fluidity' of urban fabric and its high density. The example of such urban formation is the metropolitan area of San Francisco, which, as of 2016, amounted to more than 4,600,000 inhabitants.

The nature of the relief and geography of the abovementioned area has not contributed to the formation of the concentric structure of urban fabric. The historic core of the city, located at the extreme point of the San Francisco Peninsula, is 50 kilometers away in the depths of the Pacific Ocean and the San Francisco estuary. From the north and east to it, at a distance of 2.5 and 5 kilometers, the spurs of the continental massifs are separated by water. Such a specificity of the area contributed to the spontaneous 'dismemberment' of the urban nodes and their dispersion into various fragments of a complex, disassembled relief.

Key words: impulse, urban fabric, hyper-city, urban nodes.

УДК.711.062

к.т.н., доцент Тригуб Р. М.,

Київський національний університет будівництва і архітектури

kaf_mb@ukr.net, ORCID: 0000-0003-0829-566x,

ГОМОГЕННІ ПОЛЯ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація: на даний час в міському будівництві та архітектурі виявлене переважання темно-сірого кольору, прямих лінії та кутів, що негативно впливають на зорові процеси. Для покращення візуального стану місцевого середовища важливо використовувати багатство та розмаїття архітектурних форм, розвивати екологічну архітектуру.

Ключові слова: гомогенні поля, природа, міське середовище, зорове сприйняття, архітектурні форми, екологічна архітектура.

Міське середовище - сукупність природних і штучних умов, в яких людина реалізує себе як природна і суспільна істота. Середовище перебування людини в просторі поєднує різні компоненти і поділяється на групи. Існує видиме та штучне міське середовище.

Видиме середовище – це навколишнє оточення, яке людина сприймає органами зору у всьому його різноманітті: ліс, берег моря, гори, будівлі, споруди, інтер'єр житлових та промислових приміщень, автомашини, кораблі, літаки тощо.

Штучне середовище відрізняється від природного та у багатьох випадках суперечить законам зорового сприйняття людини. До нього належить весь штучно створений людиною світ, який не має аналогів в природі і сприятливий до руйнування: асфальт і бетон сучасних міст, простір місць життя і роботи, транспорту, підприємств сфери обслуговування (фізико-хімічні характеристики, розмірність, естетика приміщень тощо); технологічне обладнання; транспортні об'єкти; меблі та інші речі ("речове середовище"); всі предмети, що складаються з штучно синтезованих речовин [1].

В результаті штучного перетворення (модифікації) елементів природного середовища людиною виникає зовсім нове середовище – квазіприрода. На відміну від природного середовища воно не здатне системно самопідтримувати себе (тобто воно руйнується без постійного регулюючого впливу з боку людини). До квазіприроди відносяться орні та інші перетворені людиною угіддя ("культурні ландшафти"); ґрунтові дороги; зовнішній простір населених місць з його природними фізико-хімічними характеристиками і внутрішньою структурою (розмежуванням парканами, різними будівлями, що змінюють тепловий і вітровий режими, зеленими смугами, ставками і т.д.); зелені насадження (газони, бульвари, сади, ландшафтні парки і лісопарки, що дають імітацію природного середовища). Також до цієї групи включають домашніх тварин, у тому числі кімнатні та культурні рослини [1,2].

Розглядаючи проблему створення комфортного міського середовища, необхідно виявити причини та фактори, що на нього впливають: його структуру, якість повітря, води, ґрунту; візуальне сприйняття простору з яким людина контактує кожен день.

Так як більшу частину інформації людина отримує зоровим сприйняттям, то візуальне середовище може по-різному впливати на людину: викликати роздратування, сум, радість, захоплення (різні негативні та позитивні емоції). Людському оку не має за що «зачепитися», а тривале перебування у такому місці може провокувати хронічну втому, безсоння, депресію, складність зосередитися, навіть привести до психічних захворювань.

Візуальне поле, в якому відсутня достатня кількість зорових деталей, де спостерігається поєднання великої кількості однакових типових елементів (коли дивитися майже нема на що) називають гомогенним полем [2,3]. Досить часто в міських умовах зустрічаються однакові рівномірно розподілені елементи. Так виникають агресивні видимі поля. Коли із-за одноманітності предметів мозку складно зібрати в єдине ціле ліве і праве зображення, що в результаті викликає дискомфорт та втому.

Розглянемо приклади гомогенного та агресивного середовища міста та причини їх виникнення. Гомогенні поля зустрічаються на наших вулицях та в середині будинку. Це - голі стіни з бетону й скла, глухі паркани й кілометри асфальтового покриття. У пострадянських містах гомогенне середовище безпосередньо пов'язане з однотипною житловою забудовою (масові однакові панельні будинки). В сучасних умовах ми бачимо навколо себе форми, які рідко зустрічаються у природі — величезні типові прямокутні конструкції, однотипні вікна, сірі кольори, одноманітні деталі на фасадах. Плоскі стіни багатоповерхівок з численними однотипними віконницями; поширення скляного облицювання магазинів, торгових центрів; це застосування гладких облицювальних матеріалів та примітивних архітектурних об'ємів; це прямі контури та значна одноманітність плоских споруд. Характерним також є відсутність унікальних архітектурних об'єктів у міській забудові та монотонність фасадів будинків. В таких умовах людині важко зафіксувати погляд хоч на якомусь з цих об'єктів і це викликає депресивні настрої.

Висновки. Порівнюючи історичну архітектуру та сучасну, можна зробити висновок, що сучасні архітектори та дизайнери часто не враховують норми зорового сприйняття, коли людство буквально задихається. «Будь-який дизайн, заснований на прямій лінії, буде мертвонародженим», — казав австрійський архітектор Фрідріх Хундертвассер [2, 4]. Різноманітність покращує самопочуття перехожих й місцевих мешканців, а типові одноманітні фасади, навпаки, пригнічують настрій. Фасади з округленими формами набагато кращі для зорового сприйняття, аніж прямолінійні. Арки, вікна на округлих виступах й закруглені кути будівлі пом'якшують «агресивність» будівель. В містах України сприятливими у візуальному відношенні будівлями є церкви, собори, музеї, театри, будинки культури. Так як природа не має безмежних запасів енергоресурсів, у багатьох країнах заходу вцілюють програми економічної підтримки для проектування об'єктів екологічної архітектури. Прикладом є "Green building" – зелений будинок, побудований з дотриманням принципів екологічної архітектури [5]. Для покращення візуального стану місцевого середовища важливого значення набуває розвиток органічної архітектури. Вона ґрунтується на філософській ідеї гармонії між

середовищем проживання людини та світом природи через підходи архітектурного дизайну, коли природні та інтегровані в ландшафт ділянки (будівля, його внутрішня обстановка) стають єдиним цілим із зовнішнім середовищем.

Література

1. Петрук В.Г. Відеоекологія. Позитивні тенденції та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / [Петрук В.Г., Цвенько О.О., Кватернюк С.М.] //Збірник наукових статей “ІІІ-го Всеукраїнського з’їзду екологів з міжнародною участю”. – Вінниця, 2011. – Том.2. – С.715–718.
2. Филин В.А. Видеоэкология. Что для глаза хорошо, а что – плохо. – М.: МЦ «Видеоэкология», 1997. – 320 с.
3. Ефимов А.В. Колористика города. – М.: Стройиздат, 1990.
4. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974. – 392 с.
5. Казанцев П.А. Основы экологической архитектуры и дизайна. Учебное пособие. - Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2008. – 118 с.

Аннотация

К.т.н., доцент Тригуб Р. М., Киевский национальный университет строительства и архитектуры.

Гомогенные поля в городской среде.

На данный момент в городском строительстве и архитектуре выявлено надмерное количество темно-серого цвета, прямых линий и углов, что негативно влияет на зрительные процессы. Для улучшения визуального состояния городской среды важно использовать богатство и разнообразие архитектурных форм, развивать экологическую архитектуру.

Ключевые слова: гомогенные поля, природа, городская среда, визуальное восприятие, архитектурные формы, экологическая архитектура.

Annotation

Ph.D., associate professor Trigub Ruslana, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Homogeneous fields in urban environment.

In this article we considered the problems and consequences of the existed homogeneous aggressive fields in urban environment. Today, it is revealed that in the urban construction and architecture dark grey colors, straight lines and angles are predominant which has negative impact on visual processes. For local environment visual state improving it is important to use the diversity of architectural forms and to develop ecological architecture.

Key words: homogeneous fields, nature, urban environment, visual perception, architectural forms, ecological architecture.